

Wtorek, 27 kwietnia 2021 r.

P9_TA(2021)0123

Pozostałości substancji chemicznych w Morzu Bałtyckim na podstawie petycji nr 1328/2019 i 0406/2020 na mocy art. 227 ust. 2 Regulaminu**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 27 kwietnia 2021 r. w sprawie pozostałości chemicznych w Morzu Bałtyckim w oparciu o petycje nr 1328/2019 i 0406/2020 (2021/2567(RSP))**

(2021/C 506/02)

Parlament Europejski,

- uwzględniając petycje nr 1328/2019 i 0406/2020,
- uwzględniając art. 3 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej, art. 4 i 191 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz art. 35 i 37 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 18 września 1997 r. w sprawie problemu ekologicznego z Morzem Bałtyckim ⁽¹⁾, cel dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej ⁽²⁾, jakim jest redukcja zanieczyszczenia i substancji niebezpiecznych, oraz zobowiązanie państw członkowskich do monitorowania zatopionej amunicji chemicznej zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiającą ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej) ⁽³⁾,
- uwzględniając zobowiązanie do „ocalenia morza” i uczynienia regionu Morza Bałtyckiego światowym liderem bezpieczeństwa morskiego w ramach strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego, a także zobowiązanie państw członkowskich UE do wyeliminowania zatopionej w morzu amunicji chemicznej i niewybuchów w ramach planu działania dotyczącego strategii Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa morskiego,
- uwzględniając ambitny cel Komisji określony w rozdziale 2.1.8 komunikatu z dnia 11 grudnia 2019 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu (COM(2019)0640), jakim jest zerowy poziom emisji zanieczyszczeń na rzecz nietoksycznego środowiska, oraz zobowiązanie UE, aby powstrzymać utratę różnorodności biologicznej i zająć czołową pozycję na świecie w pokonywaniu światowego kryzysu różnorodności biologicznej, zgodnie z jej strategią ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r. i strategią na rzecz bioróżnorodności 2030,
- mając na uwadze zobowiązania podjęte przez państwa-strony na podstawie art. 2 Konwencji Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ o ochronie i użytkowaniu cieków transgranicznych i jezior międzynarodowych z 1992 r. oraz art. 4 protokołu „Woda i zdrowie” do tej konwencji z 1999 r.;
- uwzględniając program Interreg „Region Morza Bałtyckiego” na lata 2021–2027, który ma wkrótce przyjąć Komisja;
- uwzględniając helsińską Konwencję o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego z 1992 r., bałtycki plan działania oraz ustalenia Komisji Ochrony Środowiska Morskiego Bałtyku (HELCOM) na temat zatopionej w morzu amunicji chemicznej,
- uwzględniając zobowiązania państw w ramach celów zrównoważonego rozwoju ONZ, a mianowicie celu 3.9 dotyczącego obniżenia liczby zgonów i chorób spowodowanych niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i skażeniem, celu 6.3 dotyczącego poprawy jakości wody poprzez wyeliminowanie zanieczyszczenia i zminimalizowanie uwalniania niebezpiecznych chemikaliów oraz celu 14.1 i 14.2 dotyczącego zapobiegania zanieczyszczeniu mórz i ochrony ekosystemów morskich i przybrzeżnych,
- uwzględniając rezolucję 1612(2008) Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy w sprawie amunicji chemicznej zatopionej w Morzu Bałtyckim oraz towarzyszące jej sprawozdanie z 28 kwietnia 2008 r.,
- uwzględniając obrady dotyczące petycji nr 1328/2019 i 0406/2020, które toczyły się na posiedzeniu Komisji Petycji 3 grudnia 2020 r.,
- uwzględniając art. 227 ust. 2 Regulaminu,

⁽¹⁾ Dz.U. C 304 z 6.10.1997, s. 147.

⁽²⁾ Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 164 z 25.6.2008, s. 19.

Wtorek, 27 kwietnia 2021 r.

- A. mając na uwadze, że od końca drugiej wojny światowej w Bałtyku zatopiono co najmniej 50 000 ton broni konwencjonalnej i chemicznej zawierającej substancje niebezpieczne (takie jak gaz muszardowy i gaz łzawiący oraz bojowe środki paralityczno-drgawkowe);
- B. mając na uwadze, że amunicja ta rozkłada się powoli i uwalnia do wody toksyczne substancje, przez co zagraża zdrowiu ludzkiemu, powoduje skażenie żywności oraz poważne oparzenia i zatrucia przy bezpośrednim kontakcie, niszczy ekosystemy morskie i różnorodność biologiczną oraz zagraża lokalnej działalności gospodarczej, takiej jak rybołówstwo, wydobycie zasobów naturalnych i wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych w elektrowniach;
- C. mając na uwadze, że ze względu na położenie geograficzne Bałtyk jest morzem półzamkniętym o powolnej wymianie wody i bardzo niskiej zdolności samooczyszczania; mając na uwadze, że uważa się go za jedno z najbardziej zanieczyszczonych mórz na świecie, a w jego wodach głębokich spada poziom tlenu, co już teraz zagraża morskiej faunie i florze;
- D. mając na uwadze wartościowe badania przeprowadzone przez grupę roboczą ds. zatopionej amunicji chemicznej w ramach HELCOM (CHEMU), finansowany przez UE projekt zatytułowany „Modelowanie zagrożeń ekologicznych związanych z zatopioną na morzu bronią chemiczną” (MERCW) oraz grupy ekspertów w ramach HELCOM powołane ad hoc w celu aktualizacji i przeglądu istniejących informacji na temat amunicji chemicznej zatopionej Morzu Bałtyckim (MUNI) oraz oceny ryzyka dla środowiska związanego z niebezpiecznymi obiektami zanurzonymi w Bałtyku (SUBMERGED);
- E. mając na uwadze, że podczas seminarium na temat wyzwań związanych z niewybuchami na morzu, które odbyło się 20 lutego 2019 r. w Brukseli, wyrażono potrzebę ściślejszej współpracy;
- F. mając na uwadze, że społeczność międzynarodowa nie dysponuje wiarygodnymi informacjami o ilości, charakterze i lokalizacji zatopionej amunicji ze względu na niedostateczną dokumentację tych działań i niewystarczające badania nad dnem morskim Bałtyku;
- G. mając na uwadze, że nie osiągnięto konsensusu w sprawie obecnego stanu amunicji, dokładnego zagrożenia, jakie stwarza, oraz możliwych rozwiązań tego problemu;
- H. mając na uwadze, że w ramach programu Interreg „Region Morza Bałtyckiego” zapewniono finansowanie projektu „CHEMSEA: Poszukiwanie i ocena amunicji chemicznej” w latach 2011–2014, projektu „DAIMON: Wspomaganie decyzji dotyczących amunicji na dnie morskim” w latach 2016–2019 oraz projektów DAIMON 2 w latach 2019–2021 na łączną kwotę 10,13 mln EUR (z czego 7,8 mln EUR, czyli 77 % pochodziło z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego); mając na uwadze, że projekty te pozwoliły zbadać miejsca, gdzie zatopiono amunicję, jej rodzaj i stan, oraz to, jak reaguje na warunki panujące w Bałtyku, a także zapewniły administracjom narzędzia decyzyjne i szkolenia z technologii wykorzystywanych do analizy ryzyka, metod rekultywacji i oceny oddziaływania na środowisko;
- I. mając na uwadze, że kwestią amunicji konwencjonalnej i chemicznej zatopionej w morzu zajmuje się NATO, które ma odpowiednie narzędzia, instrumenty i doświadczenie, aby skutecznie rozwiązać ten problem;
- J. mając na uwadze, że z zakończonego w 2014 r. projektu CHEMSEA wyciągnięto wniosek, że choć miejsca, gdzie zatopiono amunicję chemiczną, nie stanowią natychmiastowego zagrożenia, będą ciągłym problemem dla Bałtyku;
- K. mając na uwadze, że duże zagęszczenie transportu i intensywna działalność gospodarcza w regionie Morza Bałtyckiego sprawiają, że jest to nie tylko problem środowiskowy, ale również kwestia o znacznych implikacjach gospodarczych, w tym dla sektora rybołówstwa;
1. podkreśla, że zagrożenie dla środowiska i zdrowia powodowane przez amunicję zatopioną na Bałtyku po II wojnie światowej jest nie tylko kwestią regionalną czy europejską, lecz poważnym problemem ogólnoswiatowym o nieprzewidywalnych krótko- i długoterminowych skutkach transgranicznych;
 2. wzywa społeczność międzynarodową, aby w duchu współpracy i prawdziwej solidarności zintensyfikowała monitorowanie zatopionej amunicji, co zminimalizuje ewentualne zagrożenia dla środowiska morskiego i działalności morskiej; wzywa wszystkie strony, które dysponują informacjami niejawnymi o zatopionych obiektach i ich dokładnej lokalizacji, aby odtajniły te informacje i w trybie pilnym umożliwiły dostęp do nich państwom, których problem dotyczy, Komisji i Parlamentowi Europejskiemu;

Wtorek, 27 kwietnia 2021 r.

3. wzywa Komisję i wspólny komitet programowy Interreg „Region Morza Bałtyckiego” do zapewnienia odpowiedniego finansowania badań i działań niezbędnych do wyeliminowania zagrożeń, jakie stwarza amunicja zatopiona w Bałtyku; z zadowoleniem przyjmuje konkretne działania i konstruktywne badania podjęte przez HELCOM oraz w ramach projektów CHEMSEA, DAIMON i DAIMON 2 finansowanych w ramach programu Interreg „Region Morza Bałtyckiego”;
4. wzywa wszystkie zaangażowane strony do przestrzegania międzynarodowego prawa ochrony środowiska i zapewnienia dodatkowego wkładu finansowego na rzecz programu Interreg „Region Morza Bałtyckiego” na lata 2021–2027; z zadowoleniem przyjmuje transnarodowy program Interreg „Region Morza Bałtyckiego” na lata 2021–2027, z którego finansowane będą środki mające zmniejszyć zanieczyszczenie Bałtyku;
5. podkreśla konieczność regularnego monitorowania stanu korozji amunicji oraz aktualnej oceny ryzyka środowiskowego w odniesieniu do wpływu uwolnionych zanieczyszczeń na zdrowie ludzi, ekosystemy morskie i różnorodność biologiczną regionu;
6. z zadowoleniem przyjmuje wysiłki podejmowane na szczeblu krajowym, takie jak tworzenie map lokalizacji zatopionej amunicji oraz monitorowanie i usuwanie materiałów niebezpiecznych;
7. podkreśla w związku z tym znaczenie mechanizmów współpracy międzypaństwowej i międzyregionalnej, swobodnego dostępu do informacji publicznej oraz skutecznej wymiany wiedzy naukowej i badań;
8. wzywa Komisję, aby w związku z ambitnym założeniem, jakim jest zerowy poziom emisji zanieczyszczeń na rzecz nietoksycznego środowiska, ustanowiła grupę ekspertów z udziałem państw członkowskich, których problem dotyczy, oraz innych zainteresowanych podmiotów i organizacji, której powierzy następujące zadania: (i) zbadanie dokładnej lokalizacji zanieczyszczonych obszarów i stworzenie ich mapy; (ii) zaproponowanie odpowiednich, przyjaznych dla środowiska i opłacalnych rozwiązań w zakresie monitorowania i redukcji zanieczyszczeń, których ostatecznym celem będzie usunięcie lub pełna neutralizacja materiałów niebezpiecznych w przypadkach, gdy ich wydobycie jest niemożliwe; (iii) opracowanie wiarygodnych narzędzi wsparcia w procesie decyzyjnym; (iv) przeprowadzenie kampanii uświadamiającej w celu poinformowania grup, których problem dotyczy (takich jak rybacy, lokalni mieszkańcy, turyści i inwestorzy), o potencjalnych zagrożeniach zdrowotnych i gospodarczych; oraz (v) opracowanie wytycznych dotyczących planów działania na wypadek katastrof ekologicznych;
9. ubolewa, że z kwoty 8,8 mln EUR przydzielonej na Europejski Instrument Sąsiedztwa żadnej części nie wykorzystano na projekty DAIMON i DAIMON 2 w ramach programu Interreg „Region Morza Bałtyckiego”;
10. wzywa Komisję do zaangażowania wszystkich właściwych agencji i instytucji UE, w tym Europejskiej Agencji Obrony, do wykorzystania wszystkich dostępnych zasobów oraz do dopilnowania, by problem ten znalazł odzwierciedlenie we wszystkich odpowiednich politykach i procesach programowania UE, w tym w dyrektywie ramowej w sprawie strategii morskiej i w planie działania dotyczącym strategii w zakresie bezpieczeństwa morskiego;
11. wzywa Komisję do dopilnowania, by kwestię amunicji zatopionej w morzach europejskich włączono do programów horyzontalnych, aby umożliwić przedkładanie projektów obejmujących regiony dotknięte tym samym problemem (Morze Adriatyckie i Morze Jońskie, Morze Północne i Morze Bałtyckie) oraz ułatwić wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk;
12. wzywa Komisję do podjęcia wspólnych działań w celu rozwiązania problemu zanieczyszczenia Morza Bałtyckiego oraz do wspierania w tym celu wszelkiego rodzaju współpracy regionalnej, krajowej i międzynarodowej, w tym poprzez partnerstwo z NATO;
13. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz rządowi i parlamentom państw członkowskich oraz innym zainteresowanym państwom.